
Januar 2023

Afrapportering af kommunernes brug af service- lovens § 64 stk. 3 og 4

- Fuldbgyrdelse af afgørelser med
politiets hjælp og adgang til
hjemmet uden retskendelse

2022

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-466-2

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING OG BAGGRUND	4
KAPITEL 1 KOMMUNERNES REGISTRERING	6
§ 64, stk. 3: Fuldbordelse af Ændring af anbringelsessted med politiets bistand	7
§ 64, stk. 4: Adgang til forældremyndighedsindehaveres bolig	8
KAPITEL 2 METODE	12

Indledning og baggrund

Formål og baggrund

Med lov nr. 136 af 25. februar 2020 blev servicelovens § 64 ændret. Ændringen betyder, at kommunerne fra 1. juli 2020 løbende skal registrere og indberette afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 3, hvis politiet har bistået kommunen, og afgørelser efter § 64, stk. 4, til Ankestyrelsen. Pligten hertil trådte i kraft den 1. juli 2020.

Helt konkret skal kommunerne indberette:

- afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 3, om fuldbyrdelse af afgørelse om ændring af anbringelsessted, men alene de sager, hvor politiet bistår kommunen,
- alle afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 4, hvor kommunen har adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse mod behørig legitimation.

Det er fastsat i servicelovens § 64, stk. 7 og 8, at det er Ankestyrelsens opgave at indsamle kommunernes registreringer og udarbejde en årlig rapport på baggrund heraf. Denne rapport indeholder kommunernes registreringer af de pågældende afgørelser, som er effektueret i perioden den 1. januar 2022 til og med den 31. december 2022.

§

Serviceovens § 64 - med relevans for registreringsforpligtigelsen

§ 64, stk. 3:

»Stk. 3. Kommunen har mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til et anbringelsessted efter § 66, stk. 1, for at eftersøge og medtage et barn eller en ung med henblik på at fuldbyrde en afgørelse efter § 69, stk. 3, eller efter § 24, stk. 1, jf. § 14, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.«

§ 64, stk. 4:

»Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at kommunen mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til forældremyndighedens indehavers bolig og rum, når

- 1) adgangen til hjemmet sker som led i den børnefaglige undersøgelse efter § 50 eller den ungefaglige undersøgelse efter § 31 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og må anses som nødvendig for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på et barns eller en ungs sundhed eller udvikling og

- 2) forældrene har modarbejdet, at en vurdering af barnets eller den unges støttebehov kan gennemføres med andre lempelige foranstaltninger.«

§ 64, stk. 5:

»Politiet yder bistand til kommunen ved udøvelsen af beføjelser efter stk. 2-4. Social- og indenrigsministeren fastsætter efter aftale med justitsministeren nærmere regler i en bekendtgørelse om politiets bistand til kommunen.«

§ 64, stk. 7:

»Fuldbyrkelse af en afgørelse, jf. stk. 3, hvor politiet yder bistand til kommunen efter stk. 5, skal registreres og indberettes af kommunen til Ankestyrelsen. Der udarbejdes årligt en rapport over anvendelsen af bestemmelsen.«

§ 64, stk. 8:

»Stk. 8. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter stk. 4 skal registreres og indberettes af kommunen til Ankestyrelsen. Der udarbejdes årligt en rapport over anvendelsen af bestemmelsen.«

Sammenfatning

Kommunerne har i 2022 (1. januar til den 31. december 2022) registreret **to** afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 3, hvor politiet har bistået kommunen med fuldbyrkelse af ændring af anbringelsessted og **11** afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 4, hvor kommunen har haft adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse.

KAPITEL 1

Kommunernes registrering

Ankestyrelsen har ansvar for at indsamle kommunernes registreringer og udarbejde en årligt rapport over anvendelsen af bestemmelsen. Kommunernes registrering af afgørelser giver et overblik over, hvor hyppigt kommunerne benytter sig af bestemmelserne i § 64, stk. 3 og 4. Tabel 1 viser registreringerne fra kommunerne for perioden den 1. januar 2022 til og med den 31. december 2022. Som det fremgår af tabellen, så har kommunerne benyttet sig af muligheden for at få adgang til forældremyndighedsindehavers hjem uden retskendelse 11 gange (§ 64, stk. 4), og har benyttet sig af politiets bistand til fuldbyrdelse af ændring af anbringelsessted to gange (§ 64, stk. 3).

TABEL 1 OVERSIGT OVER KOMMUNERNES REGISTRERING AF AFGØRELSE EFTER § 64, STK. 3 (MED POLITIETS BISTAND) OG § 64, STK. 4

Bestemmelse	Antal afgørelser
§ 64, stk. 3 (med politiets bistand)	2
§ 64, stk. 4	11

Kilde: Kommunernes § 64, stk. 3 og 4-registreringer i perioden 1. januar 2022 – 31. december 2022. Ankestyrelsen 2023.

I den nedenstående boks ses en oversigt over de spørgsmål, der fremgår af det registreringsskema, Ankestyrelsen har udviklet til kommunerne. Udover alene at registrere afgørelsen skal kommunen også svare på en række opfølgende spørgsmål om episoden, hvor bestemmelsen kom i brug.

OVERSIGT OVER SPØRGMÅL I REGISTRERINGS- SKEMA TIL KOMMUNERNE

Grundoplysninger

- Kontaktoplysninger på indberetter
- Cpr. nr. til identifikation af barn/ung

§ 64, stk. 3 (med politiets bistand)

- Dato for afgørelse om ændring af anbringelsessted
- Dato for effektivering af afgørelse om ændring af anbringelsessted
- Har afgørelsen tidligere været forsøgt effektueret uden politiets bistand?
- Årsagen til at kommunen har bedt om politiets bistand
- Anbringelsessted på tidspunktet for flytningen
- Anbringelsessted umiddelbart efter flytningen
- Kommunens beskrivelse af, hvordan flytningen forløb
- Barnets eller den unges reaktion i situationen
- Barnets eller den unges oplevelse af politiets tilstedeværelse ved flytningen
- Uddyb eventuelt barnets oplevelse af situationen
- Uddyb eventuelt forældremyndighedsindehavers oplevelse af situationen

§ 64, stk. 4

- Dato for kommunens afgørelse
- Dato for effektivering af kommunens afgørelse
- Årsag til at kommunen har truffet afgørelse om adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse

Den nedenstående gennemgang af registreringerne fra kommunen er struktureret efter samme rækkefølge, som spørgsmålene fremgår efter i registreringskemaet.

§ 64, STK. 3: FULDBYRDELSE AF ÆNDRING AF ANBRINGELSESSTED MED POLITIETS BISTAND

I 2022 har kommunerne registreret to episoder, hvor politiets bistand er benyttet til at fuldbyrde en ændring af anbringelsessted for et barn/ung (se tabel 1). Der var i begge tilfælde tale om en ung på henholdsvis 15 og 16 år, som skulle flyttes fra en anbringelse på et opholdssted til en døgninstitution.

Til sammenligning har kommunerne registreret én afgørelse i 2021 efter § 64, stk. 3, med politiets bistand. Her var der tale om en flytning af en ung på 15 år, der flyttede fra et opholdssted til et andet.

DEFINITION AF POLITIETS BISTAND

I registreringskemaet er politiets bistand defineret således:

- Aktiv bistand:
Politiet er fysisk til stede og interagerer fysisk og/eller verbalt
- Passiv bistand:
Politiet er fysisk til stede, men interagerer *ikke* fysisk og/eller verbalt

Kommunerne skal registrere en situation, hvor politiet har været fysisk til stede for at bistå kommunen i fuldbyrdelse af ændringen af anbringelsessted *uanset* om denne bistand var aktiv eller passiv.

Tid mellem afgørelse efter § 64, stk. 3, og effektivering af afgørelsen (med politiets bistand)

Effektiveringen af afgørelsen foregår i det ene tilfælde dagen efter afgørelsen træffes. I det andet tilfælde foregår effektiveringen samme dag, som afgørelsen træffes.

Har afgørelsen tidligere været forsøgt effektueret uden politiets bistand?

Kommunen havde i begge tilfælde ikke selv forsøgt at effektuere anbringelsen, inden politiet blev involveret.

Årsagen til at kommunen har bedt om politiets bistand

I det ene tilfælde har kommunen registreret flere udslagsgivende forhold for at kontakte politiet. Her nævnes både en udadreagerende og uforudsigelig adfærd hos den unge grundet misbrug, og risiko for at den unge stak af under kørslen, således at anbringelsesstedet ikke turde køre med den unge.

I det andet tilfælde har kommunen registreret det forhold, at den unge var påvirket af euforiserende stoffer, som det udslagsgivende i forhold til at kontakte politiet.

Kommunernes beskrivelse af, hvordan flytningen forløb, samt barnets/den unges reaktion

Kommunerne registrerer i begge tilfælde, at flytningen forløb uden konflikter med politiets aktive bistand. I registreringskemaet er politiets aktive bistand defineret som, at politiet interagerer fysisk eller verbalt. Kommunen har således ikke formået at få den unge med, uden at politiet interagerede fysisk og/eller verbalt.

Begge kommuner har registreret, at den unge fulgte med uden konflikt. Herudover registrerer begge kommuner, vedrørende den unges oplevelse af politiets tilstedeværelse, at den unge var forvirret. En af kommunerne registrerer også, at den unge var "bange og/eller ked af det".

§ 64, STK. 4: ADGANG TIL FORÆLDREMYNDIGHEDSINDEHAVERES BOLIG

I 2022 har kommunerne registreret 11 afgørelser om at skaffe sig adgang til forældremyndighedsindehavers hjem uden dennes tilladelse, i forbindelse med en børne-/ungefaglig undersøgelse

Til sammenligning har kommunerne registreret 15 afgørelser i 2021 efter § 64, stk. 4¹.

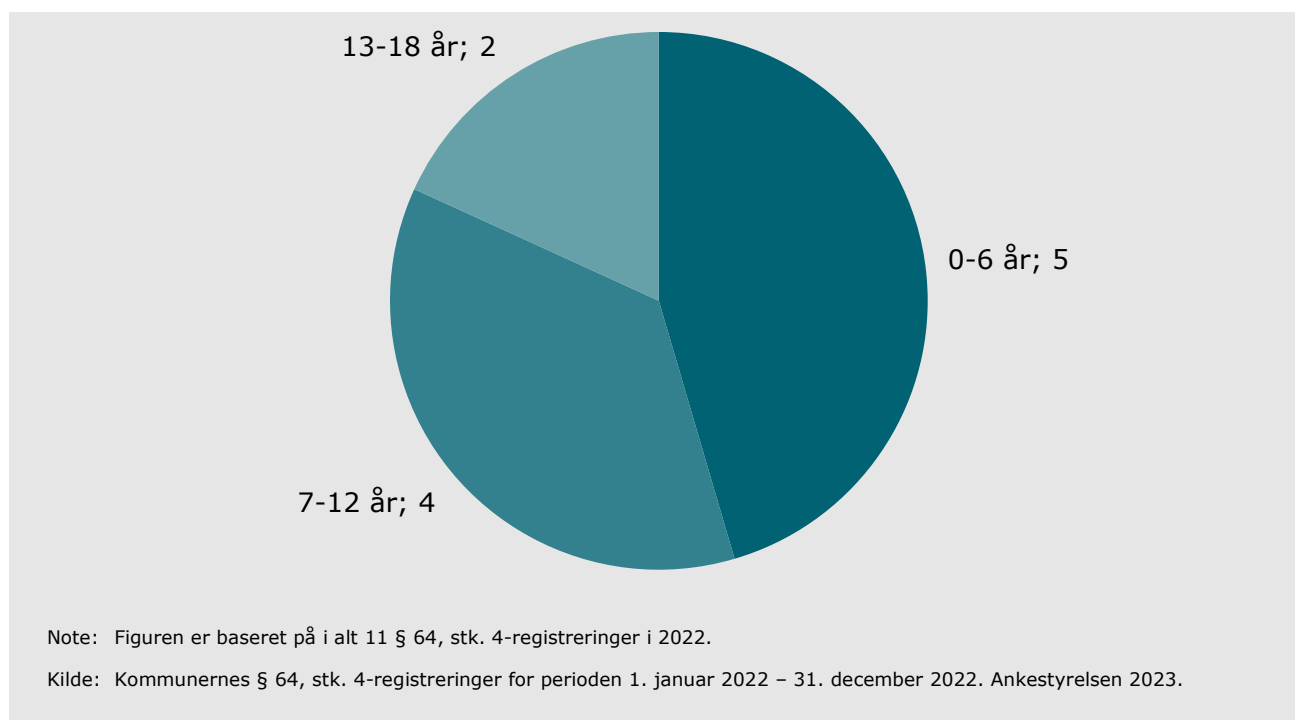
Alder på barn/ung ved effektivering af § 64, stk. 4

I registreringerne har kommunerne angivet barnets/den unges alder.

Figur 1 viser en fordeling af børnenes/de unges aldersgrupper ved § 64, stk. 4-registreringer. Der er fem registreringer for alderskategorien 0-6 år, fire registreringer for alderskategorien 7-12 år og to registreringer for alderskategorien 13-18 år.

Til sammenligning var alderen hos børnene/de unge i de 15 registreringer i 2021 fordelt således: der var fem registreringer for alderskategorien 0-6 år, syv registreringer for alderskategorien 7-12 år og tre registreringer for alderskategorien 13-18 år.

FIGUR 1 ALDER PÅ BØRN/UNGE VED EFFEKTUERING AF SERVICELOVENS § 64, STK. 4

¹ I forbindelse med indsamlingen af registreringer fra kommunerne foretaget i 2022, er der indberettet yderligere seks afgørelser på § 64, stk. 4 truffet i 2021. Disse indberetninger er ikke talt med i 2021 afrapporteringen. Tal, der henviser til 2021-rapporten i denne version (2022), er inklusiv de seks afgørelser, hvorfor der forekommer en uoverensstemmelse i forhold til 2021-rapportens tal.

Tid mellem afgørelse efter § 64, stk. 4 og effektivering af afgørelsen

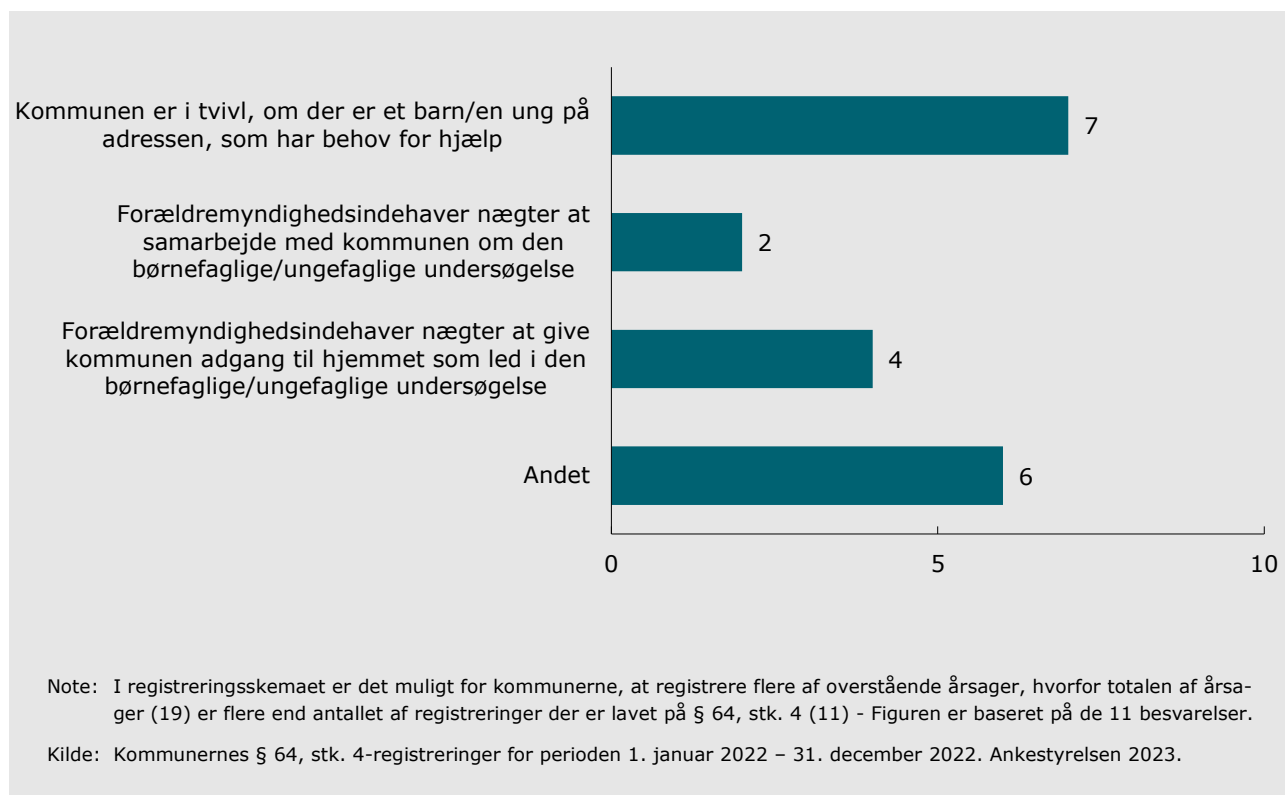
I otte ud af 11 registreringer om afgørelse efter § 64, stk. 4, foregår effektiveringen af afgørelsen samme dag, som afgørelsen træffes. I ét enkelt tilfælde er der gået en dag mellem afgørelsen og effektiveringen. I to tilfælde er der gået fem dage mellem afgørelsen og effektiveringen.

Årsager til kommunernes brug af § 64, stk. 4

Som årsag til at have truffet afgørelse om at skaffe sig adgang til forældremyndighedsindehavernes hjem uden retskendelse, angives:

- At kommunen er i tvivl om, hvorvidt der befinder sig et barn/ung på adressen (syv tilfælde)
- At forældremyndighedsindehaver nægter at samarbejde med kommunen om den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse (to tilfælde).
- At forældremyndighedsindehaver nægter kommunen adgang til hjemmet som led i den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse (fire tilfælde)
- Andet (seks tilfælde)

FIGUR 2 ÅRSAG TIL AT KOMMUNEN HAR TRUFFET AFGØRELSE OM ADGANG TIL FORÆLDREMYNDIGHEDSINDEHAVERENS BOLIG UDEN RETSKENDELSE

Ved seks registreringer er der angivet "andet" som årsag til, at kommunen har truffet afgørelse om adgang til forældremyndighedsindehaverens bolig uden retskendelse. Kommunerne har mulighed for at uddybe denne registrering. Af disse uddybninger fremgår:

- "Efterlysning af børn" (to gange)
- "Formandsafgørelse skulle forkyndes og effektueres. Vi har dog ikke truffet en afgørelse herom, men kontaktede politiet ved det akutte behov."
- "Det var aftalen, at familien skulle indskrives på x-institution tidligere i dag. Men umiddelbart forinden har familien meddelt, at de alligevel ikke ønsker at samtykke til foranstaltningen." (to gange)
- "Servicelovens § 51²."

Til sammenligning var årsagerne for de 15 afgørelser i 2021 fordelt således:

- At Kommunen er i tvivl, om der er et barn/en ung på adressen, som har behov for hjælp (ét tilfælde)
- At forældremyndighedsindehaver nægter at samarbejde med kommunen om den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse (syv tilfælde).
- At forældremyndighedsindehaver nægter kommunen adgang til hjemmet som led i den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse (tre tilfælde)
- Andet (syv tilfælde)

² SEL § 51: Når det må anses for nødvendigt for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på et barns eller en ungs sundhed eller udvikling, kan børn og ungeudvalget uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, beslutte at gennemføre undersøgelsen under ophold på en institution eller indlæggelse på sygehus, herunder psykiatrisk afdeling. En sådan undersøgelse skal være afsluttet inden 2 måneder efter børn og unge-udvalgets afgørelse.

Metode

For at registrere afgørelser efter § 64, stk. 3 (med politiets bistand) og § 64, stk. 4, skal kommunerne benytte en registreringsløsning, som varetages af Ankestyrelsen. Helt konkret skal kommunerne registrere afgørelsen umiddelbart efter, at de har truffet og effektueret den.

Konstruktion af registreringsskema

Registreringsskemaet er udarbejdet af Ankestyrelsen og kvalitetssikret af Social- og Ældreministeriet. Inden registreringsskemaet blev taget endeligt i brug, blev det pilottestet af en række kommuner.

Skemaet er udformet med henblik på at gøre det let og hurtigt at udfylde, og der er derfor lagt vægt på primært at benytte prædefinerede, lukkede kategorier, hvor respondenterne skal foretage en afkrydsning eller vælge fra en liste.

Spørgeskemaet består dog også af et antal fritekstfelter. Hvis respondenterne eksempelvis svarer "andet" i et spørgsmål, skal vedkommende efterfølgende uddybe dette svar.

SurveyXact-løsningen

Kommunerne benytter SurveyXact til at registrere afgørelser efter de pågældende paragraffer. Det foregår elektronisk ved hjælp af et link til SurveyXact, som alle kommuner og kontaktpersoner for anbringelsesstatistikken har fået tilsendt i forbindelse med lovændringen ikrafttrædelse 1. juli 2020. Når en sagsbehandler trykker på linket, bliver vedkommende ført til et spørgeskema, som indeholder et antal spørgsmål alt efter hvilken paragraf, der skal registreres.

Personen, der registrerer, skal først indtaste seks grundoplysninger, som eksempelvis kontaktoplysninger, barnets cpr.nr, etc. Herefter skal der besvares 11 yderligere spørgsmål, hvis respondenterne vil registrere en § 64, stk. 3-afgørelse og tre ekstra spørgsmål, hvis det er en § 64, stk. 4-afgørelse, der skal registreres.

SurveyXact har en databehandleraftale med Ankestyrelsen og løsningen er derfor sikker i forhold til at håndtere personfølsomme oplysninger.

Reminder til kommuner

Da registreringsforpligtigheden stadig er ny, er der løbende i 2022, samt i starten af januar 2023, blevet udsendt reminder-mails til alle kommuner om at huske at registrere eventuelle afgørelser, der endnu ikke var blevet registreret.

I den forbindelse er der også blevet oprettet en informations-side på Ankestyrelsens hjemmeside, hvorfra kommunerne kan få information om registreringsforpligtigheden og få tilsendt et nyt link til indberetning, hvis der skulle være behov for det.

[Link til informationsside om registreringsforpligtigheden på ast.dk](https://www.ast.dk)

Databehandling og validering

I forbindelse med registreringerne i SurveyXact har der været et antal ikke-gennemførte besvarelser. Det vil sige registreringsskemaer, som er blevet åbnet, og hvor kun et mindre antal spørgsmål er blevet besvaret. I de tilfælde, hvor det har været muligt at identificere afsenderen på registreringen (hvor der er blevet indtastet en eller flere kontaktoplysninger), er der blevet fulgt skriftligt og/eller telefonisk op med den pågældende kommune. Rapporten indeholder udelukkende de validerede besvarelser. Det vil sige besvarelser der er fuldt ud besvarede.